

ΜΕΤΡΙΚΑ ΣΤΟΝ ΣΥΜΕΩΝ ΤΟΝ ΝΕΟ ΘΕΟΛΟΓΟ

1. Ο Συμεών γράφει σε τονικά μέτρα, δηλαδή είτε σε μέτρα τα οποία στηρίζονται αποκλειστικά στον δυναμικό τόνο (τροχαϊκός 8σύλλαβος, ιαμβικός 15σύλλαβος), χωρίς προσωδιακά στοιχεία, είτε σε άλλα που παραδοσιακά διέθεταν και προσωδιακά χαρακτηριστικά (βυζαντινός 12σύλλαβος), αλλά ο Συμεών τα αγνοεί.

2. Τα καθαρά τονικά μέτρα στηρίζονται στην αλληλουχία δισύλλαβων ποδών: Αν ο πους αναφέρεται στο σχήμα «άτονη + τονισμένη συλλαβή», πρόκειται για **ιαμβο**, στην αντίστροφη περίπτωση («τονισμένη + άτονη») για **τροχαίο**.

→ Σε ιαμβικό 15σύλλαβο έχει συντεθεί ο *Ἐρωτόκριτος* και το Γ' Σχεδιάσμα των *Ἐλεύθερων πολιορκημένων* του Διονυσίου Σολωμού.

→ Σε τροχαίο έχει συντεθεί ο *Ἕγνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν* του Διονυσίου Σολωμού.

3. Το ποίημα Στ είναι γραμμένο σε τροχαϊκό 8σύλλαβο (τέσσερις πόδες με αλληλουχία: τονισμένη-άτονη).

1 2 3 4

Πῶς καὶ | πῦρ ὑ|πάρχεις | βλύζον

4. Το ποίημα Ζ είναι γραμμένο σε ιαμβικό 15σύλλαβο (επτά πόδες με αλληλουχία: άτονη-τονισμένη – περισσεύει πάντα μία συλλαβή).

1 2 3 4 5 6 7 + **μία συλλαβή**

Πῶς σε | ἐντός | μου προ|σκυνῶ, // πῶς δὲ | μακράν | σε βλέ|πω;

Σημείωση: Ο ιαμβικός 15σύλλαβος χωρίζεται σε δύο ημιστίχια, ένα 8 και ένα 7 συλλαβών (βλ. διπλή μπάρα στο παράδειγμα). Ο πρώτος πους κάθε ημιστιχίου επιτρέπεται να ξεκινά με γραμματικό τόνο στην πρώτη συλλαβή (πῶς σε).

5. Το ποίημα Γ είναι γραμμένο στον βυζαντινό 12σύλλαβο, όπου όμως δεν λαμβάνονται υπόψη τα προσωδιακά χαρακτηριστικά, αλλά μόνο τα τονικά: Τομή στην 5^η ή την 7^η συλλαβή (5ημιμερής και 7ημιμερής τομή αντίστοιχα), παροξυτονία στην απόληξη.

-μοναχὸς ὄστις // ἀμιγῆς ἐστὶ κόσμῳ (5ημιμερής, παροξύτονη απόληξη)

-διὰ πλοῦτον ἄπειρον // ὑπάρχω πένης (7ημιμερής, παροξύτονη απόληξη)

Γενική σημείωση: Στα τονικά μέτρα μας ενδιαφέρουν οι μετρικοί τόνοι, όχι οι γραμματικοί, οι οποίοι ωστόσο μπορεί να συμπίπτουν.

Βλ. τον ακόλουθο υποθετικό ιαμβικό 15σύλλαβο:

1 2 3 4 5 6 7

Ακο|λουθῶ / μ' ἐπι|μονή || μα πό|σο πια / ν' αντέ|ζω;

Έχουμε 4 γραμματικούς τόνους (υπογραμμισμένοι), αλλά 7 μετρικούς, αφού ο ρυθμός της γλώσσας τονίζει δυναμικά και τις άλλες συλλαβές που βρίσκονται σε ζυγή θέση.